

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrť leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol teta 3 krone 50 vin., za četrť leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (insetate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 3. februvarja 1900.

Politični oddelek.

Zaostali.

V jednom zadnjih zvezkov francoske „Revue des deux mondes“ je znani ljubljeneec sedanjega papeža, Ferdinand Brunetiére, ki je proslul po svojem izreku o bankerotu vse znanosti, objavil obsežno in zanimivo študijo o evropski literaturi v devetnajstem veku.

Brunetiére konstatuje v tej razpravi, da je v tem stoletju vstopila mej evropske literature kot ravnopravna tudi ruska literatura, zajedno pa konstatuje tudi, da so najmanj uvaževani tisti ruski pisatelji, ki so živeli na zapadu in so pisali veliko po uzorih zapadnih narodov. To je opaziti sosebnó dobro pri Puškinu. Marsiktero lepo njegovo delo se na zapadu prezira, ker je nasičeno zapadnega duha. Šele Evgeni Onjegin je Puškina evropejizoval.

Brunetiére je stem novič sprožil starodavno vprašanje: ali naj bo literatura svetovna ali narodna. Odgovoril pa je na to vprašanje s sintezo.

Po njegovem spada v svetovno literaturo le tisto delo, ki nosi na sebi pečat individualnosti naroda, iz katerega je zraslo, ki izraža čutila in mišljenje dotičnega naroda.

S tem vprašanjem se tukaj ne mislimo baviti. To je stvar, katere nismo mi poklicani rešiti. Omenili smo zategadelj le mimogrede.

Čitaje Brunetiérovó razpravo smo zapazili, da pisatelj popolnoma prezira češko, slovensko, hrvatsko-srbsko in bolgarsko literaturo. Morda da jih ne pozna in jih zategadelj ne omenja, morda pa jih pozna in jih nalašč ne omenja, ker se mu nobeno delo teh literatur ne zdi vredno, da bi zavzelo v zgodovini svetovne literature kako mesto.

Bržčas pa sta vodila oba ta vzroka, da prezira Brunetiére na opisani način literature malih slovanskih

narodov. To nikakor ni sramota, če ti mali narodi nimajo posebno veliko taciñ literarnih proizvodov, ki bi imeli zahtevati svoje mesto v svetovni literaturi. Svetovni geniji so prav redki. Posebno drastično nam kaže to zbirka „Češká poesie XIX. věka“, ki jo je izdalo društvo čeških pisateljev „Maj“. Iz te knjige se vidi, da je bilo v XIX. veku nad 5000 čeških mož in žen, ki so zlagale pesni, a praviñ pesnikov je bilo vseh skupaj komaj 90. Imenovana antologija pravi, da je bilo mej temi le kaciñ 20 pesnikov prve vrste, a mej temi jih je zopet samo šest, kateri so v resnici znameniti, in zaslužijo mesto v svetovni literaturi. Šest izmed 5000!

In takisto je tudi z nami Slovenci. Pesnikov nam je dalo XIX. stoletje sicer dolgo vrsto, a pravi pesniki, takih, ki se visoko dvigajo nad druge in imajo pravico, da bi sedeli v evropskem aeropagu, nam je to stoletje dalo samo dva. To sta Prešern in Aškerc.

S polnim prepričanjem lahko rečemo, da nam je storil Brunetiére veliko krivico, ko je prezrl ta dva naša velikana. Nihče, kdor pozna življenje slovenskega naroda ne more tajiti, da sta močno vplivala na XIX. vek, četudi samo na slovenskem ozemlju, in da sta dostojna reprezentanta slovenskega naroda v svetovni kulturi.

Če ju je Brunetiére prezrl, je na to pač uplival, da jih ne pozna. Kar ve Brunetiére o Slovaniñ je posnel iz razniñ neznatniñ spisov — kakor je o neki drugi priliki sam priznal in pa iz G. Kreka antologije. Dobro jim je znana samo ruska književnost.

Temu se pač ni čuditi, pač pa se je čuditi nam Slovanom, da tako malo storimo za to, da bi se širši svet z nami seznanil. Taciñ spisov, kakor je Krekov o Aškercu bi več potrebovali, a spisati bi se morali ne le v nemškem nego tudi v družih jezikiñ. Sploh bi morali v tem oziru posnemati Norvežane, Dance in Švede. Ti narodi niso večji kakor mi, a danes pozna njihove velikane ves svet. To so ti narodi sami z lastnimi močmi dosegli, a kar se je njim posrečilo, to bi se četudi v manjši meri pač lahko tudi nam.